ప్రేమించని ప్రేమికులు

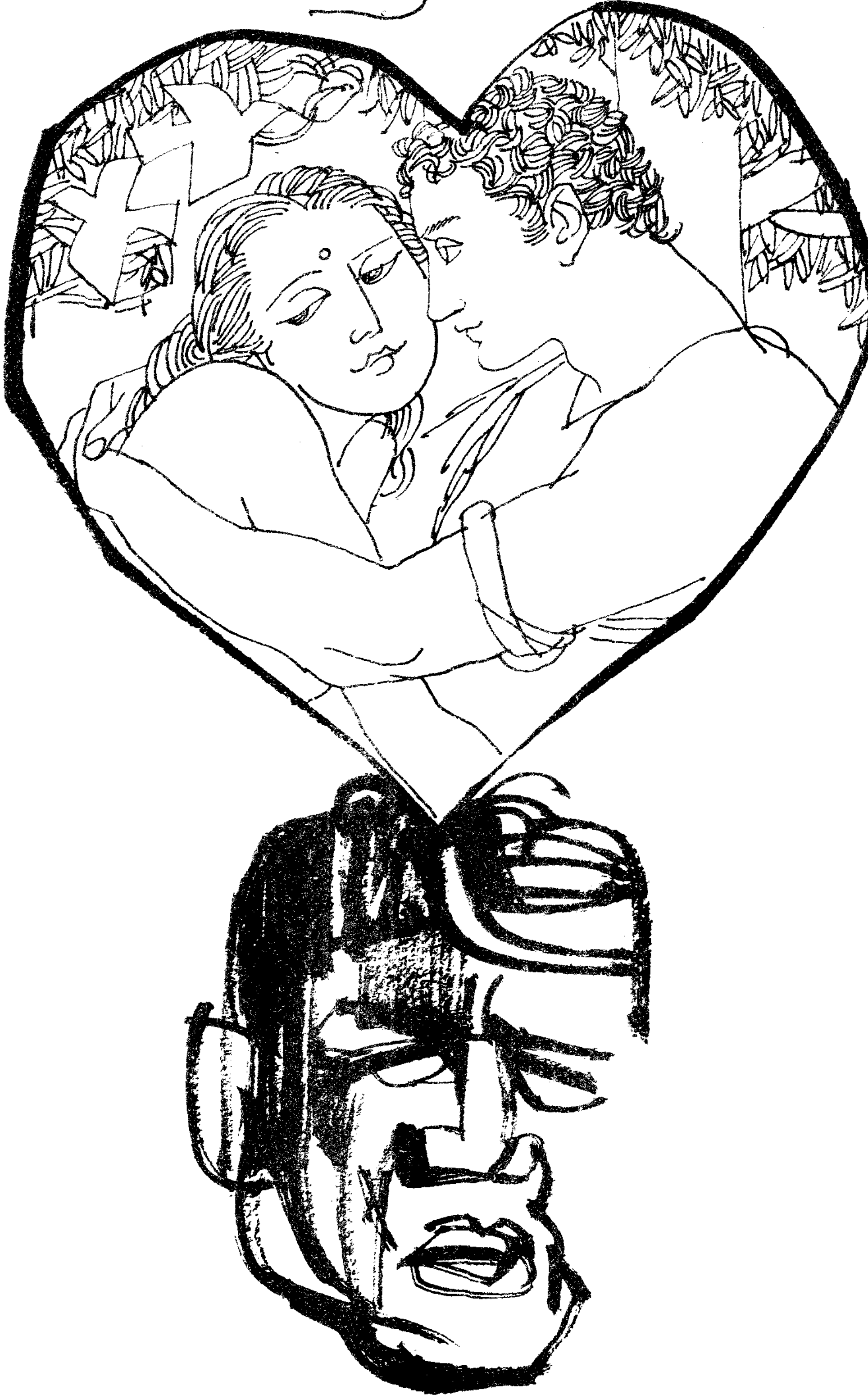

సన్నగా వానజల్లు కొసరి కొసరి పడుతూంది.

తారురోడ్డుమీద సాఫీగా సాగిపోతూంది మా కారు. కృష్ణారెడ్డి మౌనంగా డ్రైవ్ చేస్తున్నాడు. నేనూ మాట్లాడక చీకటివెలుగులనీ, చినుకులనీ చూస్తూ కూర్చున్నాను. అల్లంతదూరాన ఇ. ఎస్. ఐ. హాస్పిటల్ పేరు ఎర్రటి దీపాల అక్షరాలతో వెలుగుతూ కనిపిస్తూంది.

వానలో తడుస్తున్న ఓ యువతి చెయ్యి చాపింది.

కారు హంసలా మెల్లిగా ఆమెని సమీపించి ఆగింది. కారు లైట్ల వెలుగులో ఆమెను గుర్తుపట్టాను. సుబ్బలక్ష్మి.

"హల్లో, సుబ్బు! సుబ్బలక్ష్మి" అన్నాను.

"ఓహో మీరా! ఎక్కణ్ణించి?"

"సనత్‌నగర్‌లో మా మిత్రుణ్ణి కలిసి . . ."

"మా వెధవని ఒకణ్ణి కలిసి అను" అన్నాడు రెడ్డి.

నేను నవ్వాను. "నువ్వు నా స్నేహితురాలివని మా కృష్ణారెడ్డి కనిపెట్టాడు. స్నేహితులు పెద్దమనిషి తరహాగా మాట్లాడుకోవడం స్నేహానికి అపచారమని వాడి భావన."

"నిజమే, మరి. నేనుకూడా మా దెయ్యాన్ని చూద్దామని వచ్చాను. హాస్పిటల్‌లో పడి ఏడుస్తూ ఉందది. బస్సులు దొరకడంలేదు" అంది నవ్వుతూ రెడ్డికి తృప్తికలిగే పదజాలంతో.

"తడిసిపోతున్నావు కారెక్కు! మావాడు ఏమీ అనుకోడులే!"

స్టీరింగ్ పట్టుకుని ఏదో జ్ఞాపకం తెచ్చుకుంటున్న వాడిలా పరధ్యానంగా ఉండిపోయిన రెడ్డి "కూర్చోండి" అన్నాడు.

"థాంక్స్" అని బేక్‌డోరు తీసి లోపల కూర్చుంది సుబ్బలక్ష్మి.

కారు బయలుదేరింది.

"లిఫ్ట్ అడుగుదామనుకుంటూంటే తెలిసినవాళ్ళే అయారు" అంది సుబ్బలక్ష్మి కొంగుతో మొహం తుడుచుకుంటూ.

"మా వాడుకూడా తెలుసేమిటి నీకు?"

చిన్నగా నవ్వింది సుబ్బలక్ష్మి. ఆమె అంతే. కొంటె ప్రశ్నలకీ, అల్లరి చిల్లరి రిమార్కులకీ నవ్వుతోనే సమాధానం.

"కృష రెడ్డి అని చెబుతూంటానే — వీడు. కాలరీస్‌లో వీళ్ల నాన్న మేనేజరు. ఏం మేనేజర్రా — జనరలా, జోనలా?"

మరొకప్పుడైతే తన తండ్రి హోదాని గుర్తించుకోవడంలో నేను శ్రద్ధవహించనందుకు — ఆ రెండు మాటలూ నన్ను తికమకపెడుతున్నాయని చెబుతున్నా వినక — నాతో పోట్లాడేవాడే! కాని అప్పుడుమాత్రం ఊరుకున్నాడు.

"ఈవిడ నా ఫ్రెండ్. ఎల్. ఐ. సి. లో ఉద్యోగం."

"నమస్తే" అంది సుబ్బలక్ష్మి.

"నమస్తే" అన్నాడు రెడ్డి స్టీరింగ్‌మీదనించి చెయ్యి కొంచెం ఎత్తి.

ఆ తరవాత నాకూ, సుబ్బలక్ష్మికీమధ్య మంచి హుషారుగా సంభాషణ దొర్లిపోయింది. నేను సీట్లో వీలయినంతవరకూ వెనక్కి తిరిగే కూర్చున్నాను.

లక్డీకాపూల్ దగ్గిర దిగిపోయింది సుబ్బలక్ష్మి.

తరవాత వాడి ఇల్లు చేరుకున్నాం. నేను దిగాను.

"నా గదిలో కూర్చో" అన్నాడు హారన్ కొడుతూ. నౌకరు వచ్చి గరాజ్ తలుపులు తీశాడు. కారు లోపల పెట్టేసి వచ్చాడు రెడ్డి.

"రా లోపలికి."

నేను సందేహిస్తూ "ఇప్పటికే లేటయిందిరా. రూమ్‌కి పోయి ఓమాటు పుస్తకాల బూజు దులపకపోతే ఇంకెప్పుడు నేను చదివేది? పగలల్లా ఆఫీసే సరిపోతుంది. ఫీజుకూడా కట్టేశాను" అన్నాను.

"వెళ్లిపోదువుగానిలే" అంటూ, చెయ్యి పుచ్చుకుని లోపలికి తీసుకువెళ్లాడు. అంత విశాలమైన ఇంట్లో వీడూ, తల్లీ, ఓ చెల్లెలూమాత్రం ఉంటున్నారు. ఒక చెల్లెలికి పెళ్లయి కాపరానికి వెళ్లిపోయింది. తండ్రి అప్పుడప్పుడు వస్తూ ఉంటాడు.

ఆ టైముకి ఇల్లంతా నిశ్శబ్దంగా ఉంది. కృష్ణారెడ్డి నన్ను తన గదిలోకి తీసుకుపోయి లైటు వేశాడు.

కుర్చీల్లో కూర్చున్నాం. నౌకరు డ్రింక్స్ తెచ్చి బల్ల మీద పెట్టాడు. విస్కీసోడా కలుపుకుంటున్నాడు రెడ్డి. బీరు గ్లాసులో వంపుకున్నాను నేను. "అలవాటు లేనివాళ్లకీ, ఆడవాళ్లకీ బీర్" అని చెప్పి రెడ్డి నన్ను వేళాకోళం చేస్తూంటాడు.

"సుబ్బులూ అని పిలిచేటంతగా పెరిగిందా మీ స్నేహం?"

ఇంతసేపూ ఇదన్న మాట వీడు ఆలోచిస్తున్నది. "అంటే?" అని వాడి ప్రశ్న అర్థంకానట్టు అడిగి బీర్ సిప్‌చెయ్యసాగాను.

"ప్రేమించుకోవడం వగైరా . . ." అన్నాడు గ్లాసుమీదనించి కొంటెగా చూస్తూ.

నేను గడగడా ఖాళీచేసి గ్లాసు బల్లమీద పెడుతూ, "అలాటివేమీ లేవు" అన్నాను.

"మరి నువ్వావిడని సుబ్బులూ అని పిలుస్తున్నావు. ఆవిడ నిన్ను ఏమండీ అంటుంది. ఏమిటి దీని భావం?"

"సింప్లీ, మేం పెళ్లిచేసుకోవడానికి నిర్ణయించుకున్నాం అని."

"ఓరి దొంగా! ఎప్పుడూ చెప్పేవేకాదు?" అంటూ సగం తాగిన గ్లాసుని అలాగే బల్లమీద పెట్టేసి కిందచూపులు చూస్తూ కూర్చున్నాడు రెడ్డి.

కృష్ణారెడ్డి స్నేహితుల్ని నమ్ముతాడు. వాళ్లు తిరిగి తనమీద అటువంటి నమ్మకం ఉంచినట్లు కనబడక పోతే చాలా బాధపడతాడు. నాకు జాలి కలిగింది వాడి మీద ఆ సమయంలో.

వాడి గ్లాసునిండా డ్రింకు పోసి వాడి కందిస్తూ అన్నాను: "నీకు చెబుదామనే అనుకున్నాను, రెడ్డీ. కాని అంతలోనే అనుకోని సంగతి ఒకటి జరిగి, అసలు ఈ పెళ్లి అవుతుందా అనే అనుమానం కలిగింది నాకు."

"ఏం? ఏం జరిగింది?"

నేను ఖాళీగ్లాసు నింపుకున్నాను. రెడ్డి తను తాగుతూ నన్నూ తాపీగా తాగనిచ్చాడు. వాడికి తెలుసు నెమ్మదిమీదగాని అసలు విషయం చెప్పలేనని.

నేను తాగడం పూర్తిచేసి గ్లాసు బల్లమీద పెట్టి రుమాలుతో మూతి తుడుచుకున్నాను. కళ్లకిందా, నుదుటిమీదా పోసిన చిరుచెమట ఒత్తుకున్నాను. వాడు అడిగినదానికి జవాబివ్వ వీలయినంత సేపు వాయిదావెయ్యడానికి అన్నట్టు సుబ్బులక్ష్మితో నా పరిచయం గురించి వివరంగా చెప్పసాగాను.

"ఇన్సూరెన్సు ఆఫీసుకి అప్పుడప్పుడు పనిమీద వెళ్లేవాణ్ణి. ఈ అమ్మాయి అక్కడ కనిపించేది."

రెడ్డి చేరబడి సావధానంగా వింటున్నాడు.

"మొదట చిరునవ్వు అందించుకోవడం, క్రమేపీ పలకరించుకోవడం — నీకు తెలుసు కదా ఆడాళ్లతో స్నేహం ఎలా పెరిగిపోతుందో?"

"చెప్పు, చెప్పు నాకేం తెలీదు."

"వాళ్లమాట్లాడేవిషయాలని-అవేవోఅంతర్జాతీయ ప్రాముఖ్యం గలవన్నట్టు విని రెస్పాన్సు ఇస్తే సరి! నేనూ అదే చేశాను. అయితే నటించాననుకోకు. చాలా సిన్సియర్‌గా సుబ్బులక్ష్మి మాట్లాడే ప్రతి విషయం లోనూ ఆసక్తి కనబరిచేవాణ్ణి. ఆదివారం స్వయంగా గుడ్డ ఉతుక్కోవడందగ్గిరనించి ఆధునిక సాహిత్యం దాకా ఏం మాట్లాడినా—ఆ మాట్లాడేది సుబ్బులక్ష్మి అయితే చాలు—నాకు చాలా హాయిగాఉంటుంది. తనంటే నా కటువంటి..."

రెడ్డి పెదవులు విడకుండా నవ్వుతూ "సరి, నీ గొడవ తెలిసింది. ఆవిడికికూడా నువ్వంటేఅటువంటి..." అన్నాడు.

"ఒరే, నువ్వేదో ఊహించుకుంటున్నట్టున్నావు, మేం ప్రేమించుకున్నామనీ, అదనీ ఇదనీ, మా కటువంటి దేం లేదని మరోసారి చెబుతున్నాను. మేం కలుసుకున్నప్పు

రుద్రాభట్ల నరసింగరావు

డల్లా అతి సామాన్యమైన, మామూలు సంగతులు మాట్లాడుకునేవాళ్లం. ఉద్యోగం చేస్తూ ప్రయివేట్‌గా డిగ్రీకి చదవడంలోని బాధా, ఎల్. ఐ. సి. వాళ్ల బోనసులూ, నగరంలోని ఇళ్ల కరువూ, ఆదివారంనాడు అసలే తీరికఉండని వైనమూ, పడని వస్తువులు తినాలనిపించడంలోని గమ్మత్తూ, జేమ్స్‌బాండ్ పిక్చర్లూ, వారపత్రికల్లోని జోక్సూ..."

"ఆపావు! మీరు ప్రేమికులు కారని అర్థమైంది. తరవాత?"

"నిజం చెప్పాలంటే మా పెళ్లి పూర్తిగా ఆర్థిక సూత్రాలపై ఆధారపడి జరుగుతూందిరా."

"అన్ని పెళ్లిళ్లూ అంతే. వరుడి సంపాదనా, ఆస్తి వాళ్లు చూస్తారు; కట్నం వీళ్లు చూస్తారు."

"ఇది అలా కాదు. నేను కట్నం కోరడంలేదు. నాకు ఆస్తీ పాస్తీ లేదు. సుబ్బులక్ష్మి నన్ను పెళ్లి చేసుకుంటే తల్లి, దండ్రులకీ, అన్నగారికీ తోడ్పడలేను గదా అన్న భయంతో వెనకాడుతూందని నాకు తోచింది. తన సంపాదనమీద నాకు ఆశ లేదనీ, మునపటిలాగే పుట్టింటివారి కిస్తూఉండచ్చునని నచ్చజెప్పాను."

"ఒప్పుకుందా?"

"అంత వేగిరం ఒప్పుకుంటుందా? పక్కా షావుకారులా ఆలోచించి చెబుతాను అంది. కొన్నాళ్లు నేను ఎదురుచూడగా చూడగా చెప్పింది. తనకీ అంగీకారమేనట. తను ఒకటో తారీఖు సాయంకాలమే అలా వాళ్లవాళ్లింటికి ముందు వెళ్లి జీతం ఇచ్చేసి మరీ రావచ్చునన్నాను. అలా వల్లకాదంది; తన ఖర్చులకీ, సేవింగ్స్‌కీ పోను మిగిలినదే వాళ్లకు ఇస్తానన్నదిట. పెళ్లయి సుఖ్ఖంగావుంటే చాలు మా కదికూడా వద్దంటున్నారుట. వాళ్లు. పిల్లకి ఇరవయినాలుగేళ్లు వచ్చినా పెళ్లి చెయ్యలేకపోయాం అని వాళ్లెంత బాధ పడుతున్నారో మరి!"

"అయితే మీ పెళ్లి ఖాయమే అన్నమాట!"

"ఆఁ" అన్నాను కొంచెం తల వంచుకుని.

"మరి ఏమిటి, ఆటంకం అన్నావు?" అన్నాడు రెడ్డి ముందుకు వంగి.

". . . . ."

"పోనీలే! ఆ విషయం కదిపి నిన్ను బాధ పెడుతున్నామలా ఉంది. ఎప్పుడో నీ మనస్సు బావున్నప్పుడు నువ్వే చెబుదువుగాని, పద, నీ రూం దగ్గిర డ్రాప్‌చేస్తాను" అని లేచాడు రెడ్డి.

నేను తల ఎత్తి వాడి మొహంలోకి చూశాను. చాలా దయగా చూస్తున్నాడు రెడ్డి నావైపు. నా బాధ వాడి కెంతగా పట్టింది!

నా ఒళ్లు గగుర్పొడిచింది. వీడితోకాక నా బాధ ఎవరితో చెప్పుకుంటాను?

"కూర్చో" అన్నాను. రెడ్డి కూర్చున్నాడు. కుర్చీ చేతుల్ని నా పిడికిళ్లలో బిగించాను. ముందుకి వంగి కొంచెం ఉద్రేకంగా చెప్పాను. "హోటలు భోజనం, గదినిద్ర బతుక్కి స్వస్తి చెబుదాం అనుకుని ఇన్నాళ్లకి నేను పెళ్లాడాలనుకున్నాను. దానికి ఆ గదిలోనే హంసపాదు. ఓ ఆకాశరామన్న ఉత్తరం వచ్చింది. సుబ్బులక్ష్మి కేరకర్ మంచిదికాదుట. ఆమెని పెళ్లి చేసుకోవడం అంటే ఏరి కోరి ఊబిలో దిగడమేనుట. ఆతను నా శ్రేయోభిలాషిట పైగా."

"సెక్సు విషయాల్లో విప్లవభావాలుగలవాడివి. ఆ ఉత్తరాన్ని అంత పట్టించుకున్నావా?"

"వఠం పుస్తకాలు చదివి పొంగిపోగలిగినప్పుడు ఆ భావాలన్నీ నాలోనూ ఉన్నాయనుకునేవాణ్ణి. కాని ఇప్పుడు అనుభవాన్ని ఎదుర్కొంటున్నప్పుడు అమ్మమ్మలా ఆలోచిస్తున్నాను. నిజానికి నా బలహీనతకి నేనే చాలా సిగ్గుపడుతున్నాను. అందుకే నీతోకూడా చెప్పుకోలేకపోవడం."

"ఋజువులు ఏమైనా చూపించాడా మన శ్రేయోభిలాషి?"

"ఆఁ. ఎనిమిదేళ్లక్రిందట ఎవరింట్లోనో అద్దెకుండేవారుట సుబ్బులక్ష్మి వాళ్లవాళ్లు. ఆ ఇంటివారబ్బాయితో . . . అల్లరయింది. వీథిలో అందరికీ తెలుసునుట."

ఏదో జ్ఞాపకంవచ్చినవాడిలా చిటికవేసి తల ఆడించాడు రెడ్డి. "సరిగ్గా ఇలాటి సంఘటనే ఈ వీథిలో చాలాకాలం కిందట జరిగింది. ఆఇంటివారబ్బాయి నాకు స్నేహితుడే. ఔట్‌హౌస్‌లో ఉండేవారిఅమ్మాయికీ, ఇతనికీ ఏవేవో అన్నారు. ఆ అమ్మాయి కప్పుడు పదిహేనేళ్లుంటాయేమో. ఓణీలువేసి ఎన్నాళ్లో కాలేదు. అన్నీ పుకార్లు పుట్టించేరు. వీథిలో కుర్రకారు. ఇదీ అలాటిదే అయిఉంటుంది. పద" అని లేచాడు రెడ్డి.

పరధ్యానంగా వాడివెనక వెళ్లి కారెక్కాను. నా రూందగ్గిర దిగినప్పుడు మరోసారి హెచ్చరించాడు రెడ్డి. "ఎక్కువగా ఆలోచించి బుర్ర పాడుచేసుకోకు. అవన్నీ పుకార్లే అని నా నమ్మకం."

(తరువాయి 34 వ పేజీలో)

నేను రాళం తీసి స్విచ్‌కోసం తడుముకుని లైటు వేశాను. ఈ ఆవరణలో రెండు కుటుంబాలూ, నలుగురు నాటోటిగాళ్లూ ఉంటున్నారు. అంతా నిద్రపోతున్నారు.

ఇహ ఆరోజు చదవలేననిపించింది. లైటు ఆర్పి పడుకున్నాను.

నా పక్కలో కూర్చుని సుబ్బులక్ష్మి తన వేళ్లని నా జుట్టులోనికి పోనిచ్చినట్టు ఒక తియ్యని ఊహ! నా కళ్లముందు తన విగ్రహం! సన్నగా, ఒకమోస్తరు పొడుగుతో నా భుజాలదగ్గిరికి వచ్చే సుబ్బులక్ష్మి. పల్చని కోలమొహం. పక్కపాపిడి కొంచెం ఐమూలగా తీస్తుంది. పక్కపాపిడి తీసిన స్త్రీ మొహంలో నాకు గొప్ప అమాయికత్వం కనిపిస్తుంది. పిల్లలకి పక్కపాపిడి తీస్తారు. అంచేత పక్కపాపిడికీ, పసితనానికీ, దాన్నిబట్టి అమాయికత్వానికీ ఏదో విడదీయరాని సంబంధం ఉందనిపిస్తుంది. ఇది నా ఊహ కావచ్చు. కాని సూటిగా స్పష్టంగా ఉండే తన మాటల్లో, తన నవ్వులో . . . తొంగిచూచే అమాయికత్వం నేను బతికి ఉన్నానన్నంత వాస్తవం. అటువంటి సుబ్బులుని గురించి

చాలాసేపు చికాకుగా దొర్లి నిద్రపోయాను.

* * *

మరునాడు ఆఫీసుకి వెళ్లబోతూంటే పక్కింటి వారబ్బాయి వచ్చి ఫోనువచ్చిందన్నాడు. అతనికప్పుడప్పుడు పాఠాలు చెబుతున్నాను. ఆ మొహమాటంమీద నన్ను ఫోను వాడుకోనిస్తున్నారు.

ఆ రోజు పేపరువార్తలు జ్ఞాపకంతెచ్చుకుంటూ రిసీవరందుకున్నాను. కృష్ణారెడ్డి. వాడికి పేపర్లు చదివిన వెంటనే వాటిని గురించి ఫోనులో మాట్లాడ్డం ఓ సరదా. తలా తోకా లేకుండా వాడందించిన ముక్కమీద మనం వ్యాఖ్య చెయ్యాలి.

"ఆఁ. చదివేవా? అదేమిట్రా అలా జరిగింది?"

"అలాగే జరుగుతుందిరా. నిన్నటి ఇజ్రేల్ ధాటి చూస్తే ఆ పరిస్థితుల్లో నాజర్ తప్పకుండా రాజీనామా చేస్తాడనే అనుకున్నాను. రాత్రల్లా నా కదే ఆలోచన" అన్నాను పెద్ద పరిశీలకుడిలాగ.

"అవునులే. నేనూ అలాగే అనుకున్నాను. సరే. సాయంకాలం కొంచెం పెందరాళే మా ఇంటికి రా. నీతో ఓ ముఖ్య విషయం మాట్లాడాలి."

"అలాగే" అని రిసీవర్ పెట్టేశాను.

వా డలా పిలవడమూ మామూలే. తీరా నే వెళితే, "ఫలానా హోటల్లో ఇవాళ స్టూడెంట్సు అద్దాలు, బల్లలు రామకీర్తన పాడించేస్తారని తెలిసింది. సరదాగా చూసి వద్దాం, పద" అనో లేక అలాటి మరేపనిమీదనో తీసుకుపోవడమూ మామూలే. కాని ఆ సాయంకాలం నే ననుకున్నట్టు జరగలేదు. వెళ్లగానే తిన్నగా తన గదిలోకి తీసుకుపోయి కుర్చీలో కూర్చోబెట్టాడు.

"సుబ్బులక్ష్మి గురించి ఎక్కువగా ఆలోచిస్తున్నట్టున్నావే!" అన్నాడు తనూ కూర్చుంటూ.

"అవున్నా! రాత్రల్లా నా కదే ఆలోచన."

"రాత్రల్లా నాజర్ రాజీనామాని గురించి ఆలోచించావన్నావ్?"

నేను నవ్వాను. "నా జీవితసమస్యకన్న నాజర్ సమస్య నాకు ముఖ్యమా? అది నీలాటివాళ్లకి."

ప్రేమించని ప్రేమికులు

(31 వ పేజీ తరువాయి)

కాఫీలుతెచ్చి మాముందు బల్లమీద పెట్టి వెళ్లాడు నౌకరు.

కాఫీ అందుకున్నాం.

"ఎనిమిదేళ్ల కిందట ఆ ఔట్‌హౌస్‌లో సుబ్బులక్ష్మీ వాళ్లవాళ్లూ ఉండేవాళ్లు."

నా పెదవులదాకా వచ్చిన కప్పు అలాగే ఉండిపోయింది. ఎదురుగా కిటికీలోనించి గేటుకి ఎడంవైపు ఔట్‌హౌస్ కనబడుతూంది.

"తాగు, చెబుతాను."

నేను గబగబా తాగేసి కప్పు కింద పెట్టాను.

వాడు కాఫీ తాగి సిగరెట్టు తీశాడు. నా కొకటి ఇవ్వబోతే నేను వద్దన్నాను. నా మనస్సంతా వాడు చెప్పబోయే విషయంమీద ఉంది.

వాన పడేటట్టుగా అవతల మూసుకుంటూంది.

నౌకరు వచ్చి కప్పులు తీసుకునివెళ్లిపోతూ లైటు వెయ్యబోతే రెడ్డి వద్దన్నాడు — తను చెప్పబోయే సంగతులకి చీకటి ఆసరా అన్నట్టు.

"నిన్న ఈ వీథిలో జరిగినట్టు నేను నీకు చెప్పిన సంఘటననిజానికిఈఇంట్లోనే జరిగింది.కథానాయకుడు నా స్నేహితుడుకాడు, నేనే. ఈపాటి నువ్వు గ్రహించే ఉంటావు. సుబ్బులక్ష్మి నాన్నగారికి అప్పట్లో ఏం ఉద్యోగమో నా కిప్పుడు జ్ఞాపకంలేదు. వాళ్లది మధ్యతరగతి కుటుంబం అని చెప్పగలను. సుబ్బులక్ష్మికి పదిహేనేళ్లనుకుంటాను అప్పుడు. తొమ్మిదో పదో చదువుతూండేది. తన తరవాత ఇద్దరు పిల్లలు ఓ తమ్ముడూ, ఓ చెల్లీ. నా కప్పుడు పంథొమ్మిదేళ్లు."

ఆగి, దమ్ము లాగి పొగ వదిలాడు రెడ్డి.

"ఆడపిల్లలంటే వెర్రెత్తిపోయే వయస్సు. అప్పటికే నేను పుస్తకాలని చాటుగా చదవడం సాగిస్తున్నాను. ఆడపిల్లల ప్రతి కదలికనీ కనిపెట్టేవాణ్ణి. వెర్రిమొర్రి ఊహలు లక్ష తలెత్తేవి నాలో. ఆడపిల్లలెప్పుడూ మొగాళ్లని, ముఖ్యంగా నన్ను ఆకర్షించడానికే ప్రయత్నిస్తున్నట్టు కనబడేది."

నేను కొంచెం ఇబ్బందిగా కదిలాను.

"సుబ్బులక్ష్మి నీ స్నేహితురాలన్న సంగతి కాస్సేపు మరిచిపోవాలి నువ్వు" అని అయిపోయిన సిగరెట్టుని ఏష్‌ట్రేలో పడేశాడు.

"మంచి చలాకీగా ఉండేది సుబ్బులక్ష్మి. తరుచు మా ఇంట్లోకి వచ్చేది. తన నడక నా కిప్పటికీ జ్ఞాపకం. చిన్నపిల్లలా అడుగులు నేలమీద గట్టిగా కొడుతూ వచ్చేది. ముందర వాకిట్లో తొక్కుడుబిళ్ల ఆడేది తనకంటె చిన్నపిల్లలతో. పరికిణీ కొంచెం ఎత్తి పట్టుకుని పరిగెత్తే . నేను ఈ గది కిటికీలోంచి చూస్తూనేఉండేవాణ్ణి. మా పెద్దచెల్లి సుబ్బులక్ష్మి ఈడుదే అయినా ఆటలజోలికి పోయేదికాదు. దానికీ, సుబ్బులక్ష్మికీ బాగా స్నేహం కలిసింది. నా గదిలో రేడియో ఉండేది. పాటలు వినడానికి తప్పకుండా వచ్చేది సుబ్బులక్ష్మి. నాదగ్గిర బొమ్మలపుస్తకాలు పట్టుకు వెళ్లేది. నెలకో మాటు గదిగుమ్మం అవతల నుంచుని పుస్తకాలు అడిగేది. చేతులు చాచి "ఎత్తి పడేయండి" అనేది. "ఏం" అంటే నవ్వుతూ పారిపోయేది. ఏదో నెపం పెట్టుకుని నాకు కనబడాలనీ, నాతో మాట్లాడాలనీ సుబ్బులక్ష్మి ప్రయత్నిస్తున్నట్టు భ్రమపడేవాణ్ణి. అంతేగాని ఆ వయస్సులోని ఆడపిల్లని పువ్వులూ బొమ్మలూ, ఆటలూ పాటలూ బాగా ఆకర్షిస్తాయని తెలుసుకోలేకపోయాను."

> ముందుతరాలవారికి చెల్లించ వలసిన ఋణమే-విద్య.
> —జార్జ్ పీబడి

రెడ్డి లేచి బీరువాలోని ఒక డ్రాయింగుబుక్కు సైజు పాతపుస్తకాన్ని తీసి నా కందించాడు. అట్టమీద సుబ్బులక్ష్మి పేరు చెక్కబడిఉంది. పేజీలు తిరగేసి చూశాను. బొమ్మలు అడ్డదిడ్డంగా ఓ క్రమం లేకుండా అంటించబడిఉన్నాయి. గాంధీగారిపక్కనే భానుమతి. తాజ్ మహల్ కింద జేమ్స్ వాట్. అచ్చుపేర్లు లేనిచోట్ల వంకరటింకర అక్షరాలతో రాసిఉంది. బెర్నార్డ్‌షా బొమ్మకింద బర్నార్డుస్వామి!

నిశ్శబ్దంగా నవ్వాను. ఇంతసేపూ రెడ్డి చెబుతూనే ఉన్నాడు. "ఆ ఆల్బమ్‌లో అంటించిన బొమ్మలు చాలామట్టుకు నాదగ్గిర పుస్తకాల్లోవే కత్తిరించింది. ఇల్లు ఖాళీచేసి వెళ్లిపోయేటప్పుడు వాళ్ల నాన్న మా అమ్మకి ఆ ఆల్బమ్ ఇచ్చేసి బొమ్మలిచ్చీ, ఫొటోలుతీసీ ఆడపిల్లల్ని అల్లరిపెట్టడం తప్పనో మరేదో అని వెళ్లిపోయాట. ఓసారి ఫొటోకూడా తీశామలే. ఎక్కడో అటకమీద పడిఉన్న ఆ ఆల్బమ్‌ని ఇవాళ పొద్దున్న తీయించాను."

"అసలేం జరిగింది? గొడవెందుకు వచ్చిందిట?"

"ఏమీ జరగలేదు. ఇహ గొడవెందుకు వచ్చిందంటే, నా తెలివితక్కువతనంవల్ల. సుబ్బులక్ష్మికి నామీద మోజున్నట్టు నేను నమ్మడమే కాకుండా నా స్నేహితుల దగ్గిర గొప్పగా చెప్పుకునేవాణ్ణి. మా ఇంటికి వచ్చినప్పుడు సుబ్బులక్ష్మి కదలికల్ని వాళ్ళ జాగర్తగా కనిపెట్టేవారు. ఆ పిల్ల అమాయకపుచేష్టలలోని అంతరార్థాల్ని వెతికి వాళ్లకి చెప్పేవాణ్ణి. దాంతో గోడలమీద మా పేర్లూ . . . అల్లరీ . . . అదంతా నాకు సరదాగానే ఉండేది. నా కొక ప్రియురాలుందని లోకం గుర్తిస్తుందుక సంతోషంగా ఉండేది. ఆఖరికి ఓనాడు వాళ్ల నాన్న ఏదో గొడవ చెయ్యబోతున్నాడని తెలిసి మేట్నీకి ఉడాయించాను. సాయంకాలం ఇంటికి వచ్చేటప్పటికి ఔట్‌హౌస్ ఖాళీగా ఉంది. తరవాత అదంతా మరిచిపోయానుగాని — నిన్న మళ్లీ — నువ్వు వెళ్లాక కనువిప్పు కలిగినట్టయింది. నావల్ల సుబ్బులక్ష్మికి జరిగిన అన్యాయం తక్కువేమీ కాదనిపించింది. పరే వాళ్ల కెవరో కిట్టనివాళ్లున్నారు. వాళ్ల పుణ్యమా కట్టుకుని ఆనాటి గొడవ కెలుకుతూ ఆకాశరామన్న ఉత్తరాల ద్వారా సుబ్బులక్ష్మికి వచ్చేసంబంధాలని చెడగొడుతున్నారు. వాళ్ల నీకూ అనుమానం కలిగించారు. ఉన్న సంగతి నేను చెప్పగా విన్నావు. ఇప్పుడు ఆలోచించుకో. ఏ అనుమానం లేకుండా సుబ్బులక్ష్మిమీద పూర్తినమ్మకంతో పెళ్లి చేసుకోగలిగితే చేసుకో!"

నేను చూపులు దించుకుని తాపీగా అన్నాను: "ఆలోచించే ప్రసక్తే లేదు, రెడ్డీ. రాత్రే ఆలోచించాను. సుబ్బులక్ష్మిని నేనే పరిస్థితుల్లోనూ

వదులుకోలేను."

"ఆల్‌రైట్, లేకపోతేమాత్రం నువ్వు తగ్గ నేను చేసుకుంటాను."

నాకు నవ్వు వచ్చింది వాడి ధోరణికి. మేం ఇద్దరం ఒకే ప్లేట్లో పకోడీలు తింటున్నప్పుడు మిగిలిన ఆఖరి పకోడీని 'నువ్వు తింటావా, నన్ను తినెయ్యమన్నావా?' అన్నట్టుంది.

"ఇంతకీ సుబ్బలక్ష్మి నిన్ను చేసుకోవడానికి ఒప్పుకోవద్దూ?"

"ఒప్పుకున్నట్టే. ఇవాళ పొద్దున్న ఇక్కడికి వచ్చింది. నేనే వాళ్లింటికి వెళ్ళి పిలుచుకువచ్చాను. అదంతా అలా జరిగినందుకు చాలా బాధపడుతున్నానని ఏవేవో చెప్పుకోడానికి పిలిచాను. ఈ ఇల్లూ అదీ చూసి ముచ్చటపడిపోయింది. వదిలిపెట్టాలనిపించ లేదంది."

వాడు చెప్పుకుపోతూంటే నేను పరధ్యానంలో పడిపోయాను. అలా ఎంతసేపు కూర్చున్నానోగాని హఠాత్తుగా లేచి "సరే, సుబ్బులు అభిప్రాయం కనుక్కుని చెబుతాను" అన్నాను.

ఆ క్షణాన తను చెబుతున్నదానికీ, నే నన్నదానికీ సంబంధం లేనట్టుంది, రెడ్డి వెర్రిగా చూశాడు.

"వాన పడేలా ఉంది. వస్తాను" అని చెప్పి త్వరగా బయటపడ్డాను. ఆకాశం అంతా కారు మబ్బులతో మూసుకుపోయింది. ఇహ ఆ పూట హోటలుకి వెళ్లాలేదు; తిండి తినాలేదు.

నా గది చేరుకుంటూఉండగా చినుకులు ప్రారంభ మయేయి. గది తాళం తీస్తూవుంటే కనిపించింది సుబ్బలక్ష్మి పక్కవాటా ఆడవాళ్లతో మాట్లాడుతూ. నే నామెని చూడనట్టే తలుపు తీసి, లైటు వేసి మంచంమీద కూలబడ్డాను.

"భోంచేశారా?" అంటూ వచ్చింది సుబ్బలక్ష్మి. జాజిపూల పరిమళం గదిఅంతా నిండిపోయింది. నీలిచీర కట్టుకుంది. పొట్టిచేతుల తెల్లజాకెట్టు వేసుకుంది.

"అబ్బ. జల్లు!" అంటూ తలుపు చేరవేసి పైట నిండుగా కప్పుకుని వచ్చి కుర్చీలో కూర్చుంది.

"జల్లు లోపలికి వస్తున్నందువల్లే తలుపు వేశావని నే ననుకోవాలని నీ ఆలోచనా?"

"మీరుకాదు, అవతలివాళ్ళు అనుకోవాలని" అని నవ్వింది.

నిజం నిర్మొహమాటంగా మాట్లాడేస్తుంది సుబ్బలక్ష్మి. తనతో అదే చిక్కు.

"కృష్ణారెడ్డి ఇంటికి వెళ్లావుట?"

"నేను వెళ్లలేదు, బాబూ. ఆయనే వచ్చి తీసుకు వెళ్లారు."

"ఇల్లెలా ఉంది?"

"ఇంటికేం? విక్టోరియా ఉంది. ఆధునిక సౌకర్యాలన్నీ అమర్చుకున్నారు. వంటిల్లు నాకు బాగా నచ్చింది. పొగా, సెగా లేకుండా ఎంచక్కా వంట చేసుకోవచ్చు!"

ఉత్సాహంగా తను చెప్పుకుపోతూఉంటే బాధో, కోపమో తెలీని భావం నన్ను చుట్టబెట్టేస్తూంది.

"వదిలిపెట్టి రావాలనిపించలేదనుకోండి."

"అయితే నువ్వు వాణ్ణి చేసుకుంటున్నట్టేనా?"

మొదట వేళాకోళమనుకుని పక్కున నవ్వింది. సుబ్బులు. తరవాత నా మొహంలోని గంభీరత చూసి తెల్లబోయింది. "మీ కేమయినా మతి పోయిందా? ఇప్ప పు.. నేను . . . ఆయన్ని చేసుకోవడం ఏమిటి?"

సముద్ర మథనం
— ఎ. లక్ష్మణరావు (మద్రాసు-12)

ఒక్కొక్క మాటా ఒత్తి పలుకుతూ అంది.

ఇదివరకే నన్ను స్వీకరించినట్టు ధ్వని. నేనో? ఇంకా సంశయిస్తూనేఉన్నాను. ఆనందం, వ్యథా ఒడ్డుకి వస్తున్న, వెనక్కి మళ్లిపోతున్న రెండు కెరటాల్లా కలిసి సుడి తిరిగాయి నాలో.

నా వెర్రిసుబ్బులుని నేనేం సుఖపెట్టగల ననిపించింది. "నిజంగా, సుబ్బులూ, నువ్వు వాణ్ణే చేసుకోవడమే మంచిది. సదుపాయమైన ఇల్లూ, కారూ."

"అరెరె! చరిత్రలాగే పురాణంకూడా పునరావృత్తం అవుతూందే. ఆ నాడు దేవతలు పంపగా నలుడు దమయంతికడకు చనియె! ఇప్పుడు కృష్ణారెడ్డితరఫున మీరు!"

"వేళాకోళంకాదు, సుబ్బులూ. నిజంగా నువ్వు వాణ్ణి . . ."

సుబ్బులు లేచి పైటకొంగు వెనక్కి విసిరింది. "మీరు చాలామందికంటె మంచివారు. అందుకే నన్ను వదుల్చుకోవడంలోకూడా మీ మంచితనం చూపిస్తున్నారు."

తటాలున పైకిలేచి తన రెండు జబ్బలూ గట్టిగా పట్టుకుని కుదుపుతూ "ఇలాగా నువ్వు నన్ను అర్థం చేసుకున్నావు? అవ్వ!" అన్నాను.

జబ్బలు నొప్పిపెట్టినందువల్లో లేక మొగాడి బలం ముందు అసహాయనయ్యాను కదా అన్న ఉక్రోషంవల్లో సుబ్బులు కళ్లలో గిర్రున నీళ్ళు తిరిగేయి. "ఎందుకు దాస్తారింకా? ఆ గొడవ మీకు తెలీదనా?"

"అంతా తెలుసు. కాని ఇది వదుల్చుకోవడంకాదు, స్నేహితుడు సంతోషిస్తాడనీ, నువ్వు సుఖపడతావనీ . . . నిన్ను . . ."

"ఓహో! త్యాగమన్నమాట!" అని కన్నీళ్లలోంచే పక్కున నవ్వింది సుబ్బులు.

చిన్నబోయిన నా మొహం చూసి మృదువుగా అంది సుబ్బులు:

"మీ స్నేహితుడికి నిజంగా నేను కావాలను కుంటున్నారా? తనవల్ల నాకు గొప్ప అన్యాయం జరిగిపోయినట్టు బాధపడుతున్నాడాయన. నష్టపరిహారం చెల్లించినట్టుంటుందనీ . . ."

"అదా?" అని తన జబ్బలు వదిలాను. జాకెట్టు చేతులకి దిగువగా నా పిడికిళ్ళు బిగిసిన చోట ఎర్రని చారలు తేలాయి.

"తప్పంతా తనదే అయినట్టు ఆయనంత బాధ పడిపో అక్కర్లేదు నిజానికి. నేనూ అంత వంగనాచి నేంకాదు. అలా ఉలిక్కిపడకండి. రెక్కలు రాగానే తోటంతా తెగ తిరుగుతుంది సీతాకోకచిలుక. అలాగే నేను తిరిగేదాన్ని. అప్పుడప్పుడే నా దేహంలో వస్తున్న అందాల్ని మెచ్చుకుంటున్నట్టు చూసే ఆయనంటే నాకూ — ఏమిటమ్మా అదీ — అదో ఇదిగా ఉండేది."

"అవ్వ! ఎలాటి విషయాలు చెబుతావు, సుబ్బులూ, నువ్వు!"

నా మాటలు విననట్టే చెప్పుకుపోయింది: "ఇప్పటికీ జ్ఞాపకం! డాబామీద ఆయన నించుని చూస్తున్నప్పుడు అందని పూలకోసం చేతులు చాచి ఎగరడం . . ."

"అవ్వ!"

"దేని కంత ఆశ్చర్యం? అప్పలా ఓమూల పత్తులు చేసుకుంటూ కూర్చునేదాన్ని అని చెబితే ఆశ్చర్యపడ రేమో మీరు? లేకపోతే వడ్లీలు కట్టుకుంటూ ఇనప్పెట్టెదగ్గిర — పక్కా షావుకారునేమో కదూ. ఎలాటి మనుషులండీ మీరు! అవ్వ!" అంది నన్ననుకరిస్తూ నోరు నొక్కుకుని.

"నీ నోరు అలా నొక్కబడదు" అని తన చెయ్యి తీసేసి నా . . .

* * *

ఒక నిట్టూర్పు వినబడింది ఫోనులో. "చాలా అదృష్టవంతురాలురా" అంటున్నాడు కృష్ణారెడ్డి.

మిస్ జిన్నా మరణం గురించి అయిఉంటుంది వీడు మాట్లాడుతున్నది.

"అవును. అనాయాసమరణం కదా మరి" అన్నాను.

"మరణమా? ఏమిట్రా నువ్వనేది?"

హెడ్డింగులేగాని వివరాలు చదవడు వీడు. "నిద్రలో ఉండగా హార్ట్ ఫెయిలయి చచ్చింది."

"నిన్న పొద్దున్నేకదురా నా దగ్గిరికి వచ్చిందా? ఏమిటి గిరాకీ? హైదరాబాద్‌నిగాని పాకిస్తాన్‌లో"

"అహ్హహ్హ! నిన్నపొద్దున్న నీదగ్గిరికి వచ్చిందా? కలిపెయ్యమంటుందా ఏం? ఒకప్పుకోకు."

"వెధవా! సుబ్బలక్ష్మి గురించిరా నేను మాట్లాడుతున్నది."

"అరెరె! ఏమయింది సుబ్బలక్ష్మికి?"

"చాలా అదృష్టవంతురాలురా!"

"ఎందుకో?"

"పేపరువార్తలూ, క్రికెట్‌స్కోరూ, ఫిల్మ్ కబుర్లూ ఇలాటివాటితో కాలక్షేపంచేసే నాలాటి వ్యర్థుణ్ణి పెళ్లాడేకంటె నీలాటి — వెల్ — నీలాటి యోగ్యుణ్ణి చేసుకుంటున్నందుకు చాలా సంతోషంగా ఉంది నాకు."

నా గుండె గొంతుకలోనికి వచ్చినట్లయింది.

"మై డియర్ రెడ్డీ! నీకు నామీదున్న అభిమానం వల్ల అలా అంటావు. మేం రెక్కాడితేగాని డొక్కాడని వాళ్లం. నీకు శ్రమపడవలసిన అవసరంలేదు కనక..."

నవ్వాడు రెడ్డి. "ఓదార్పు మొదలెట్టావు! రాత్రి ఏడున్నరకి మా ఇంట్లో డిన్నర్ మీకు. మీ... ఏమనను మిమ్మల్ని? దంపతులందాం అంటే పెళ్లి కాలే దింకా. ప్రేమికులందాంఅంటే ప్రేమించుకోలేదంటావు. ఆల్‌రైట్. మీ ప్రేమించని ప్రేమికు లుభయులూ రావాలి. సుబ్బలక్ష్మికి చెప్పాను. వస్తానంది. నువ్వుకూడా బుద్ధిగా..." అని ఫోను పెట్టేశాడు నా జవాబుకోసం ఆగక.

ఎంగేజ్‌డ్.

★